

ЗАВЖДИ
НА ПОСТУ

НЕЗАБАРОМ мине рік з того часу, як на історичному факультеті почав працювати пост сприяння комісії партійно-державного контролю.

Раз у два місяці члени поста відвідують студентський гуртожиток, з метою виявлення недоліків, які погіршують побуток студентів. На виявлені недоліки звертається увага господарської частини університету.

У вересні пост займався вивченням стану підготовки до нового навчального року кабінетів при кафедрах факультету. Пост виявив недоліки в зберіганні карт і наочних посібників та в бібліографічній роботі з кабінетах нової і новітньої історії та історії стародавнього світу і середніх віків.

Частина карт в кабінеті історії СРСР з вини старшого лаборанта І. Л. Бала — в поганому стані, вимагають ремонту погано зберігаються, звалені в купу, відсутній перелік наявних карт, що ускладнює користування ними на лекціях. Пост звернув увагу на недоліки, як допустили лаборанти І. Зьдман та В. Цибеков в бібліографічній роботі в кабінеті стародавньої історії та історії середніх віків і в кабінеті нової і новітньої історії (старший лаборант Л. Долганюк). В каталогах кабінетів на 10 жовтня цього року ще не включені були карточки з назвами журнальних статей за 1963 рік. Пост відзначає, що кабінети історичного факультету недостатньо ведуть пропаганду нової літератури серед студентів, не знайомлять студентів з анотаціями нових книг.

В жовтні пост перевіряв, як ведуть справи у аспірантів з виконанням індивідуальних планів, з написанням кандидатських дисертацій.

Було вказано на відставання виконання індивідуальних планів у аспірантів Буланенко (II рік навчання) і Бондаренко (IV рік навчання). Аспірантка Буланенко (керівник К. Д. Петряев) за час навчання не визначила ще, яким питанням з історії Німеччини має бути присвячена дисертаційна робота.

Недопустимим є і той факт, що наукова частина відмовила аспіранту-заочнику IV року навчання В. Цибекову в трьохденній командировці для консультації до Києва в Інститут археології АН.

Пост вважає, що кафедри історії стародавнього світу і середніх віків та нової і новітньої історії недостатньо обговорюють на засіданнях окремі частини і розділи дисертаційних робіт аспірантів.

Н. КАЛЮЖКО.

ЧУДОВИЙ ФІЛЬМ

КОЛЕКТИВНЕ відвідування кінотеатру «Родина» було організовано на історичному факультеті. Студенти з великим інтересом слідували за розвитком подій в чудовому радянському фільмі «Оптимістична трагедія».

За наукові КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 34 (770).

11 грудня 1963 р.

Ціна 2 коп.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ Про Пленум Центрального Комітету Комуністичної партії Радянського Союзу

9 грудня 1963 року в Кремлівському Палаці з'їздів відкрився Пленум Центрального комітету КПРС.

На порядку денному Пленуму питання: «Прискорення розвитку хімічної промисловості — найважливіша умова піднесення сільськогосподарського виробництва і зростання добробуту народу».

З доповіддю в цьому питанні виступив Перший секретар ЦК КПРС, Голова Ради Міністрів СРСР товариш М. С. Хрущов.

Для участі в роботі Пленуму ЦК запрошено других секретарів ЦК Компартії союзних республік, перших секретарів крайкомів, обкомів партії, що не входять до складу Центрального Комітету, секретарів ЦК Компартії союзних республік, голів бюро по керівництву промисловістю і будівництвом та голів бюро по керівництву сільським господарством, секретарів крайкомів, обкомів партії, які відають питаннями хімічної і нафтової промисловості і сільського господарства, голів комітетів партійно-державного контролю союзних республік, країв і областей, завідувачих промисловими і сільськогосподарськими відділами ЦК Компартії союзних республік, крайкомів і обкомів партії, перших секретарів деяких міськкомів, міських райкомів партії, промислово-виробничих парткомів, секретарів парткомів виробничих колгоспно-радгоспних управлінь, голів Рад Міністрів союзних і автономних республік, заступників голів Рад Міністрів союзних і автономних республік по промисловості і по сільському господарству, голів виконкомів крайових і обласних Рад депутатів трудящих, голів Держпланів союзних і автономних республік, голів планових комісій великих економічних районів, голів і заступників голів радгоспів, міністрів будівництва і голів державних комітетів у справах будівництва союзних республік, начальників головних управлінь по будівництві в економічних районах РРФСР і союзних республік, голів державних комітетів Рад Міністрів союзних республік по координації науково-дослідних робіт, президентів академії наук союзних республік і

вчених, які працюють в галузі хімічного машинобудування, легкої промисловості і сільського господарства, перших секретарів ЦК комсомолу союзних республік і секретарів деяких крайкомів і обкомів комсомолу, голів республіканських рад профспілок і голів ЦК профспілок, директорів, головних інженерів і спеціалістів великих підприємств хімічної промисловості, директорів, головних інженерів, начальників конструкторських бюро підприємств легкої промисловості і хімічного машинобудування, директорів науково-дослідних інститутів цих галузей промисловості, керівників великих будов хімічної і нафтової промисловості, секретарів парткомів підприємств і будов хімічної промисловості і секретарів парторганізацій науково-дослідних інститутів хімічного машинобудування, передовиків виробництва підприємств і будов хімічної промисловості і сільського господарства, голів деяких колгоспів і директорів радгоспів, міністрів виробництва і заготівель сільськогосподарських продуктів союзних і автономних республік, начальників крайових і обласних управлінь виробництва і заготівель сільськогосподарських продуктів, спеціалістів колгоспів, радгоспів і виробничих колгоспно-радгоспних управлінь, голів республіканських, крайових і обласних об'єднань «Сільгосптехніка», міністрів, голів комітетів, керівників центральних організацій, установ і відомств СРСР і РРФСР та їх заступників, начальників управлінь Держплану СРСР, Держбуду СРСР, Раднаргоспу СРСР, Державного комітету хімічної і нафтової промисловості, Державного комітету хімічного і нафтового машинобудування, керівників працівників Міністерства сільського господарства СРСР, Державного комітету заготівель Ради Міністрів СРСР, партійно-політичних працівників Радянської Армії і Військово-Морського Флоту, редакторів центральних газет і журналів, відповідальних працівників апарату ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР і Президій Верховних Рад СРСР і РРФСР.

Пленум ЦК КПРС продовжує роботу.

Геніальний змах думки

100 років тому видатний вчений, батько російської фізіології І. М. Сеченов в своїй праці «Рефлекси головного мозку» висловив сміливі, глибокі і послідовно матеріалістичні ідеї про рефлекторне походження і природу психологічної діяльності. Ця праця зробила вплив на І. П. Павлова, який створив вчення про велику нервову діяльність І. П. Павлов охарактеризував працю Сеченова «Рефлекси головного мозку» як геніальний змах сеченівської думки.

100-річчя праці «Рефлекси головного мозку» відзначалось в Москві, де 26 листопада відбувся міжнародний симпозиум.

Наукова громадськість України, враховуючи те, що І. М. Сеченов протягом 4-х років працював в Одеському університеті (з 1871 по 1876 рр.), а також величезне значення праць Сеченова в розвит-

ку фізіологічних наук в республіці, прийняла рішення провести міжвузівську конференцію, присвячену ювілейній даті.

Конференція буде проходити в нашому університеті з 16 по 18 грудня. На ній буде працювати 3 секції: фізіології центральної нервової системи, фізіології центральної нервової системи і вісцеральних функцій і секція психології.

Буде заслухано близько 100 доповідей. В роботі конференції візьмуть участь вчені багатьох міст України, а також вчені Ленінграда, Москви, Кишинєва.

Організаційний комітет конференції впевнений в тому, що наукова громадськість університету і студенти візьмуть активну участь в роботі конференції.

Професор Р. ФАЙТЕЛЬБЕРГ,

ДОГОВІР БРАТСТВА

В цьому році традиційний місячник радянсько-чехословацької дружби завершується важливою подією: народи Чехословаччини і Радянського Союзу відзначають 20-ті роковини підписання Договору про дружбу, взаємну допомогу і післявоєнне співробітництво між нашими країнами.

Договір був підписаний 12 грудня 1943 року, коли ще гриміли залпи другої світової війни і Чехословаччина була окупована гітлерівськими військами.

Це був перший з договорів майбутнього великого соціалістичного співробітництва.

Народи Чехословаччини знають, що Радянський Союз завжди стояв на позиції захисту інтересів їхньої країни. Так було під час подій, зв'язаних з «англою Мюнхенською угодою». Так було у лютому 1948 року, коли реакційні сили зробили спробу реставрувати буржуазні порядки в новій Чехословаччині.

Чехословацько-Радянський договір був для народів Чехословаччини гарантією безпеки. За допомогою Радянського Союзу Чехословаччина стала другою країною в світі, в якій перетogli соціалістичні виробничі відносини.

Успіхи трудящих ЧСР — блискуче свідчення життєутвердливої сили народно-демократичного ладу, животної дружби наших країн на основі ленінських принципів пролетарського інтернаціоналізму.

Чехословацький народ повністю солідарний з рішеннями XIX і XXII з'їздів КПРС, які відновили до життя ленінські принципи в міжнародному комуністичному русі.

В підтвердження нерушимої, перевіреної часом дружби двох слов'янських народів, в Москві в кінці листопада 1963 року урядами СРСР і ЧСР був підписаний протокол про продовження на 20 років Договору про дружбу і співробітництво між нашими країнами. В ході переговорів були порушені актуальні питання економічного співробітництва між ЧСР і СРСР. Створена міжурядова комісія по економічному і науково-технічному співробітництву, головним завданням якої — зміцнення зв'язку між нашими країнами в рамках РЄВ.

Все це свідчить ще раз про нашу братню безкорисливу допомогу, яку надає СРСР країнам соціалістичного табору у будівництві нового життя.

ДРУЖБА НАВІКИ

Виставку «20 років радянсько-чехословацької дружби» організувала наукова бібліотека. Численні документи, книги, спогади ілюструють сформовану в роки війни і міцніючу з кожним днем дружбу між радянським і чехословацьким народами.

Наполегливо оволодівати основами наукового комунізму!

НОВИЙ КУРС— НОВІ ЗНАННЯ

В боротьбі за перемогу комунізму могутнім фактором є ідеологічна робота, виховання всіх трудящих в дусі високої ідейності і відданості комунізму. В ідеологічній роботі велике місце займає викладання суспільних наук у вузах.

На червневому (1963) Пленумі ЦК КПРС відзначалися недоліки у вивченні і пропаганді теорії наукового комунізму, значення якої зростає особливо в період розгорнутого будівництва комунізму. Успіхи і недоліки у викладанні суспільних наук у вузах були також глибоко проаналізовані на Всесоюзних нарадах з проблематики ідеологічної роботи, з питань про заходи покращення підготовки науково-педагогічних кадрів історичних наук.

На нараді відзначалося, що одним із істотних недоліків є штучне роз'єднання цільної наукової теорії марксизму. Із трьох складових частин марксизму—філософії, політичної економії та наукового комунізму, — основна увага до цього часу зверталася на перші дві.

Науковий комунізм втілюється зараз безпосередньо в практику будівництва комуністичного суспільства. Третина людства будує нове життя під прапором комунізму. Ось чому зараз виникла необхідність цільного вивчення наукового комунізму.

З метою озброєння студентської молоді марксизмом-ленінізмом, як стрункою і цільною системою філософських, економічних і соціально-політичних поглядів, підвищення ідейно-теоретичного рівня викладання суспільних наук і покращення якості підготовки спеціалістів, в 1963/64 навчальному році в університеті поряд з викладанням історії КПРС, марксистсько-ленінської філософії і політичної економії введено викладання самостійного курсу — «Основи наукового комунізму». Такий курс повинен дати студентам знання про закони виникнення, становлення і розвитку комуністичної формації, про шляхи і методи завоювання диктатури пролетаріату, побудови соціалізму і комунізму.

Курс «Основи наукового комунізму», теоретично узагальнюючи досвід світового революційного руху і практику комуністичного будівництва, повинен в той же час забезпечити розуміння студентами їх ролі у виконанні завдань побудови комунізму, допомогти в справі їх ідейної загартованості і впевненості.

Ідейна впевненість — це крила людини. За словами М. Островського, людина стає людиною, «якщо вона зібрана навколо якої-небудь дійсної ідеї. Тоді людина живе не по частинах — червоном, печінкою, статтю, а цілим. З цього якраз і починається людина. Цим

вона і сильна. Але є одна велика ідея, яка не тільки одну людину, а цілі народи може зробити багатирями. Це велика ідея комунізму, боротьба за народне щастя».

Комуністична впевненість — це не якась безтурботна впевненість в тому, що рано чи пізно настане комунізм, а активна діяльність, труд, боротьба в ім'я загального блага.

Ось чому радянські люди повинні мати повне уявлення про комунізм, який вони будують своїм трудом, і добре розуміти проблеми, які виникли в процесі його створення. Курс «Основи наукового комунізму» і покликаний дати необхідні знання про комуністичне суспільство в цілому, про його окремі сторони, про шляхи побудови комуністичного суспільства.

ПАРТІЯ і зараз ставить перед собою завдання — виховання всього населення в дусі наукового комунізму. Потрібно добиватися, щоб трудящі глибоко розуміли хід і перспективи світового розвитку, вірно розбирались в подіях з середини країни і на міжнародній арені, свідомо, по-комуністичному будували життя.

Курс «Основи наукового комунізму» допоможе студентам оволодіти тим величезним теоретичним багатством, яке зберігається з праць класиків марксизму-ленінізму, в новій Програмі КПРС. Він буде допомагати підготовці висококваліфікованих спеціалістів, формуванню в них марксистсько-ленінського світогляду і комуністичної свідомості, вихованню високих громадських якостей.

Чималу роль повинен відіграти курс «Основи наукового комунізму» у подоланні наслідків культу особи Сталіна в галузі суспільних наук, корінному поліпшенні вивчення проблем сучасності.

Важливу роль повинен відіграти курс «Основи наукового комунізму» в боротьбі проти буржуазної ідеології антикомунізму, а також проти реформізму, ревізіонізму, догматизму і сектантства.

Партія вимагає від нас донести до студентської молоді, — до тих, хто буде світле завтра і буде жити при комунізмі, найсвітлішу, найблагороднішу і привабливу ідею сучасності — ідею про комунізм. Необхідно зробити все, щоб викладання і засвоєння нового курсу стало активним засобом формування свідомих будівників комунізму.

Доцент Д. БЕЛЬФОР.

З великою цікавістю студенти біологічного факультету приступили до вивчення нового курсу — «Основи наукового комунізму».

НА ФОТО: старший викладач Р. ЛИЧКОВСЬКИЙ веде заняття з нового курсу із студентами-біологами.

Цікаво і корисно

Як відомо, марксизм є органічною єдністю 3-х складових частин: філософії, політичної економії і наукового комунізму. Протягом п'яти років навчання в університеті наша основна прага була зосереджена на вивченні перших двох складових частин марксизму, а також історії КПРС.

Незважаючи на те, що найважливіші проблеми наукового комунізму були викладені в цих курсах, повного й чіткого уявлення про науковий комунізм як науку, про загальні закони виникнення, становлення і розвитку комуністичної формації, про шляхи і методи завоювання диктатури пролетаріату і побудови соціалізму і комунізму, ми не мали. Тому ми вважаємо дійсно необхідним і доцільним введення нового курсу «Основи наукового комунізму».

Вивчення в суворій послідовності і логічному зв'язку таких проблем, як перехід від капіталізму до комунізму, становлення і розвитку комуністичного суспільства і тісний зв'язок основних положень марксизму з сучасністю, не тільки підвищить наші теоретичні знання, не тільки поглибить наше розуміння марксизму-ленінізму, але й надасть велику допомогу в практичній роботі.

В. ГОНЧАРОВ,
А. ОСТРОВСЬКИЙ,
студенти VI курсу юридичного факультету.

НАША ПРОПОЗИЦІЯ

В цьому році ми вперше слухаємо лекції з нової дисципліни — «Основи наукового комунізму». Дисципліна потрібна, а особливо для нас, п'ятикурсників. Адже ми в цьому році кінчаємо університет.

Лекції з нового курсу глибше і ширше знайомлять нас з основами наукового комунізму, з світовим комуністичним рухом на сучасному етапі, допомагають краще

зрозуміти ті події, що відбуваються в світі.

Ми вважаємо, що дисципліна дуже важлива, корисна, актуальна. Тому ми вносимо пропозицію: іспит з курсу «Основи наукового комунізму» зробити державним.

За дорученням студентів V курсу факультету іноземних мов — А. АЛЕКСЕЄВ, Л. БОНДАРЕНКО.

Початок великої роботи

ВВЕДЕННЯ нового курсу «Основи наукового комунізму» поставило перед кафедрами суспільних наук ряд складних завдань, які пов'язані з організацією спеціальної секції з цієї дисципліни і забезпечення необхідних умов для своєчасного початку читання лекцій, проведення семінарських занять і здійснення ряду організаційних заходів.

Перш за все було вирішене, в основному, питання про комплектування секції. Кафедри історії КПРС, політичної економії і філософії виділили найдосвідченіших викладачів — доцентів Бельфора, Романюка, старшого викладача Личковського та інших для читання курсу лекцій. Ці викладачі зразу ж виїхали до Києва на нараду-семінар, яка була організована Міністерством вищої і спеціальної середньої освіти УРСР.

Нова секція розробила ряд заходів, здійснення яких забезпечить вивчення «Основи наукового комунізму» студентами випускних курсів. Було проведено розрахунок навантаження викладачів, визначені лектори для факультетів і обговорена програма курсу.

Одночасно з цим секція розпочала проводити і учбово-педагогічну роботу. На засіданні кафедри історії КПРС обговорювався роз-

горнутий план, а на секції — текст вступної лекції.

Тепер секція регулярно обговорює розгорнуті плани всіх лекцій курсу і окремі їх тексти, розроблені плани семінарських занять, тематику дипломних робіт і методичні вказівки для студентів-заочників.

Проходить зараз і обговорення планів наукової роботи членів секції на 1964 рік.

Секція в своїй роботі передбачає тісний зв'язок з викладачами інших вузів міста з метою обміну досвідом, координації наукової роботи, а також надання допомоги тим інститутам, де такі секції поки що не створені.

Однак, в нашій роботі є і багато труднощів. Ще до кінця не вирішено питання про комплектування секції відповідними викладачами, гостро відчувається нестача учбового часу, передбаченого програмою, все ще зустрічається дублювання ряду проблем з іншими суспільними науками, що пояснюється частковою недосконалістю програми і новизною курсу.

Незважаючи на це, члени секції впевнені, що труднощі будуть перборені.

Доцент А. ВВЕДЕНСЬКИЙ, завідувач секцією «Основи наукового комунізму».

Перші семінари

ПЕРШІ семінари, які були проведені на історичному факультеті, показали, що новий курс «Основи наукового комунізму» дуже

необхідний, особливо майбутнім історикам.

Готуючись стати вихователями молодого покоління, ми повинні добре розбиратися в складних питаннях сучасності, високо нести прапор вчення Маркса і Леніна, оберігати його від всіляких нападків зі сторони наших ворогів.

На високому рівні були проведені семінари на 5-му курсі історичного факультету. З хорошими рефератами виступили студенти Вовк, Курохта та інші.

Після виступу товаришів відбулося жваве обговорення.

Л. ВДОВИЧЕНКО,
студент 5-го курсу історичного факультету.

В зв'язку з бурливим розвитком науки і техніки зростається кількість знань, які потрібно засвоїти. Однак, традиційна методика не в змозі добитися доброго засвоєння знань, користуючись старими методами і прийомами. Тому на порядок денний виступає проблема розробки ефективніших прийомів і методів навчання.

До них, в першу чергу, відносяться: використання технічних засобів і принципу програмування в навчанні.

З квітня при університеті почав працювати постійно діючий семінар з програмованого навчання у вузах і технікумах. Керівництво семінаром покладено на завідувача кафедри психології Одеського державного університету, професора Д. Г. Елькіна.

Початок роботи семінару був настільки успішним, що вже в грудні цього року педагогічна громадськість міста могла взяти участь в роботі Одеської науково-методичної конференції з питань програмованого

ПЕРША ОДЕСЬКА...

навчання у вузах та технікумах.

2-го і 3 грудня у Великій фізичній аудиторії університету викладачі вузів і технікумів, студенти та інженери обмінялися думками з питання хвилюючої всіх проблеми методів навчання підрастаючого покоління в зв'язку з все зростаючим об'ємом учебного матеріалу.

На конференції було заслухано і обговорено 6 доповідей, в яких висвітлювались як теоретичні, так і практичні питання. Так, доцент Швець (ОДУ) в своїй доповіді говорив про завдання і суть програмованого навчання, а інженери Краснова і Поджіо (обидва — ОДУ) виклали принципи конструювання і використання лічильних та навчальних машин. Асистент Козіна (ОДУ) доповіла конференції про практику програ-

мованого навчання в Москві та Києві.

Але не всі доповіді мали теоретичний характер. Доповідачі з ОЕІЗ та ОТІ говорили про практичне застосування в своїй роботі тих машин, які вже є, і демонстрували їх на конференції.

Так доцент Копп і молодший науковий співробітник Корнєєв (ОЕІЗ) виступили з повідомленнями про застосування автоматів для контролю успішності студентів, а доцент Іванов (ОТІ) доповів на конференції про свій досвід програмованого навчання на кафедрі електротехніки Одеського технологічного інституту імені М. В. Ломоносова і конструювання нових зразків машин, що навчають.

В заключному слові керівник конференції професор Д. Г. Елькін закликав її учасників об'єднати зусилля всіх інженерів, психологів, техніків, педагогів і вчених у справі розвитку ідей програмованого навчання.

В. ШАТУХ.

ЦЕ ЕКОНОМИТЬ ЧАС, ЗБАГАЧУЄ ЗНАННЯМИ

Зараз все частіше можна зустрітися з новим науковим терміном — «програмоване навчання». Що це таке, яка його мета?

Програмоване навчання ставить собі за мету управління учебним процесом на його основному етапі — на етапі засвоєння.

В процесі навчання педагог повинен виконати, в крайньому разі, дві функції: 1) планування навчання і 2) здійснення запланованого. Сучасний рівень розвитку науки дозволяє покласти другу функцію на машину. Це — не що інше, як автоматизація учебного процесу, програмоване навчання.

Практично таке навчання здійснюється за допомогою програмованих підручників з тієї чи іншої галузі науки, або за допомогою різноманітних машин, що навчають. В цих двох варіантах принципи і методи навчання, по суті, однакові, але різні способи їх реалізації.

Програмований підручник дозволяє вивчати основний матеріал.

Потім той, хто навчається, повинен дати відповідь на конкретні питання. Найбільш ймовірні відповіді (вірні і невірні) є в тому ж підручнику і він може порівняти свою відповідь з тим списком, що є в підручнику. Якщо відповідь вірна, тоді той, хто навчається, може перейти до вивчення наступної дози матеріалу. Якщо ж відповідь невірна, потрібно знову звернутись до підручника, де є рекомендації (в залежності від допущеної помилки) на повторне пророблення матеріалу, або ж на вивчення деяких попередніх розділів.

Машини, яка навчає, являє собою механізм, що здійснює зв'язок між викладачем і великою кількістю тих, хто вчиться. З одного боку, в машину вводиться підготовлений викладачем учебний матері-

ал, який по певній логічній схемі дається тим, хто вчиться. З другого боку, в машину можуть бути введені відповіді учнів. Машини по певній логічній схемі виробляють загальні характеристики відповідей і передає їх викладачеві.

Машини, що навчають, можуть бути різноманітними по своїй будові. Як правило, для їх будови використовуються механічне або електромеханічне обладнання, звичайні оптичні проектори, апаратура кіно, телебачення, звукозапису. Існують комплекси, які навчають, де основним елементом є електронно-обчислювальне обладнання.

Нешодавно ми мали можливість познайомитися з діючою машиною типу «екзаменатор», яка була збудована співробітниками технологічного інституту ім. М. В. Ломоносова. Перші досліди використання цієї машини дали добрі результати. Планується широке застосування електронного екзаменатора в учебному процесі.

Співробітники нашого університету вирішили включитися в роботу по створенню програмованих підручників. Один з них — по численним методам алгебри — буде створений доцентом М. Н. Швецем. Необхідно пропонувати і застосовувати прогресивні методи навчання не тільки на природничих, але і на гуманітарних факультетах. З цією метою потрібно створити програмовані підручники з історії, географії, мовознавства.

Це в багато разів скоротить час, який витрачають студенти на засвоєння нового матеріалу, дозволить їм швидко і ефективно одержати інформацію з будь-якого розділу науки, яку вони вивчають.

В. ПОДЖІО,
старший інженер
обчислювального центру.

Поет, патріот, революціонер

ДО 150-РІЧЧЯ
З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ М. П. ОГАРЬОВА

ЖИТТЯ і творчість М. П. Огарьова є прикладом беззавітності служіння й вірності Вітчизні. Ледве йому минуло 15 років, коли він, сперши на руку свого друга Герцена, разом з ним запрягнув на вірність Батьківщині і боротьбі за справедливу справу.

І Огарьов і Герцен, як особистості, формувалися на традиціях декабризму, на кращих демократичних традиціях вітчизняної літератури.

Вплив декабристів позначився і на поетичній творчості Огарьова. Він успадкував громадянський пафос своїх учителів і у багатьох своїх віршах він говорить про високе моральне обличчя, силу волі, прагнення до свободи перших російських революціонерів.

В 1834 році Огарьова було заарештовано. У нього, як і у його друга, після дев'ятимісячного арешту почалося заслання. Але це лише посилювало його опозиційність до існуючого ладу.

В 1838 році, коли, після смерті батька, М. П. Огарьов став володарем 4000 кріпосних родин і величезних маєтностей, він вирішив відпустити селян на волю. Огарьов зібрав селян і оголосив їм про свій намір. Але повністю здійснити свій намір йому не дали можливості.

В 1850 році Огарьова обвинувачували в організації комуністичної секти, доставили в столицю, а після слідства взяли під нагляд. В цей час Огарьов намагався емігрувати, відвідує Одесу, прагне домовитися з капітанами англійських кораблів, та марно. Лише 19 березня 1856 року він виїздить за кордон.

Прожиті останні десятиріччя на батьківщині були часами напруженої і різномісної праці. В ці роки у нього відбувається значна ідейна еволюція. Огарьов переко-нується, що основною силою соціального перетворення не можуть бути самі селяни. Більш зрілим стає Огарьов і як поет. Позбавлена зовнішньої прикрашеності,

його поезія, як підкреслював Чернишевський, неабияке явище в розвитку російської культури. Великий революціонер і демократ мав рацію. Наслідуючи декабристів, Огарьов близький до Лермонтова, чий вірш, «облитий гіротою і злістю», кликав бійця на битву, і співзвучний Некрасову, який стверджував високе дійове почуття поета-громадянина.

Останнє двадцятиріччя громадсько-політичного життя було вершиною його діяльності. Він з Герценом організували першу вільну друкарню і почали видавати газету «Колокол», яка, за словами В. І. Леніна, горючо стала за звільнення селян.

Велика роль Огарьова в організації революційної пропаганди і революційних дій. В 1857 році він складає «Записку про таємне товариство» і стверджує: «Так, таємне товариство корисне, можливе, необхідне».

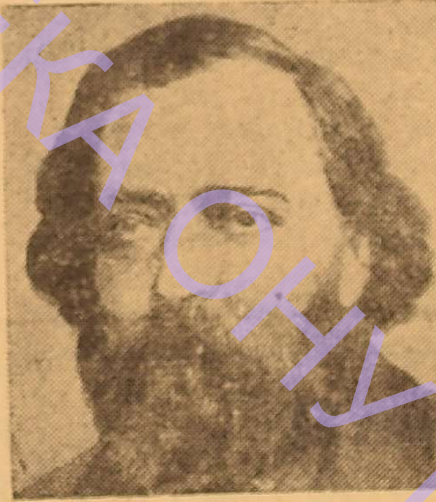
Його докази не залишають ніякого сумніву в тому, що справжній зміст таємного товариства полягає в соціальній реформі, як приведе до зруйнування кріпосництва і самодержавства.

В другій половині 1861 року за ініціативою Огарьова створюється «Земля і воля» з центрами в Лондоні та Петербурзі.

Досить цікаво, що розробляючи питання стратегії і тактики революційної боротьби в Росії, Огарьов багато разів згадує нашу Одесу як найважливіший політичний, економічний, військовий центр і важливий пункт політичної пропаганди.

Шістдесяті роки найяскравіше виражають політичне і поетичне кредо Огарьова. Його вірші найбільш повно і широко розкривають революційну пристрасть поета і громадянина.

Ювілейні дні Огарьова збігаються з ювілейними днями Т. Г. Шевченка. Поезія цих двох синів братніх народів співзвучна, їх поетичні переконання близькі, Не випадково,

М. П. ОГАРЬОВ

збираючи та видаючи російську таємну літературу XIX століття, Огарьов у передмові до книги особливо відмітив народність Т. Г. Шевченка.

Огарьов любив українську літературу. І Україна знає і любить Огарьова.

Шануючи Огарьова, можна сказати словами В. І. Леніна: «Пролетаріат вчиться на його прикладі великого значення революційної теорії,—вчиться розуміти, що безмежна відданість революції і звернення з революційною проповіддю не гине навіть тоді, коли цілі десятиріччя відділяють посів від жнив».

Доцент Ф. ГОЛЬДІН.

КОРОТКО

В ЦЕНТРАЛЬНОМУ лекторії відбувся вечір, присвячений 150-річчю з дня народження видатного російського революціонера і поета Миколи Платоновича Огарьова. В кінці вечора відбувся великий тематичний концерт.

ДИСПУТ на тему: «В чому щастя людини?» провели студенти-першокурсники історичного факультету. Майже всі учасники прийшли до єдиного висновку: щастя радянської людини в служінні народові, своїй Батьківщині.

Г. ГОНЧАРУК,
студент I курсу історичного факультету.

ПРИЙШЛИ ПЕРШОКУРСНИКИ

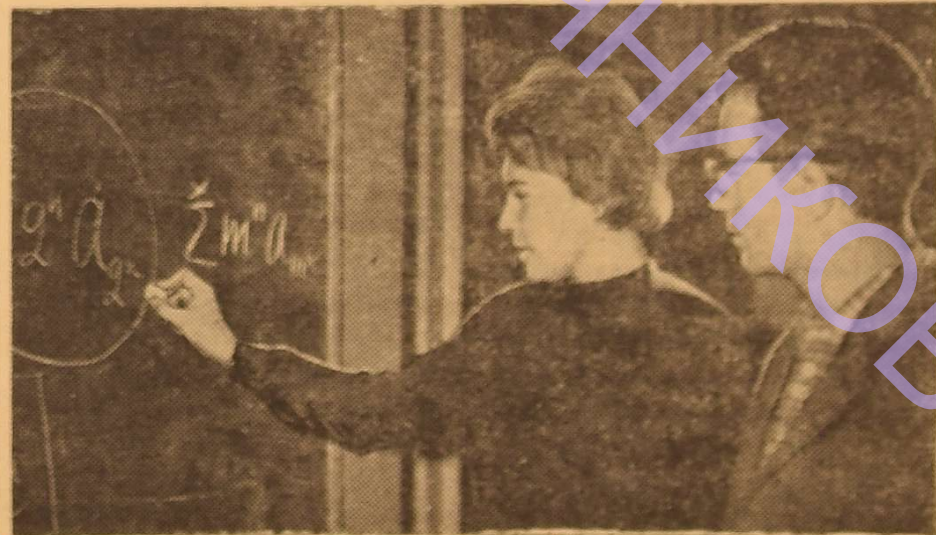
При кафедрі фізичної хімії організовано науковий гурток, в якому працюють, в основному, студенти III курсу.

Всі теми студентських робіт тісно пов'язані з проблемою, яка є основною в діяльності кафедри.

Крім студентів III курсу, в гуртку фізичної хімії виявили бажання брати участь і студенти I курсу хімічного факультету.

Зараз готуються доповіді з історії фізичної хімії і про суть проблеми паливних елементів. Деякі студенти, наприклад, студентка I курсу Барчук, вже зараз успішно виконує експериментальну роботу.

Ю. ТКАЧ,
старший викладач
кафедри фізичної хімії.

НА ФОТО: студенти II курсу механіко-математичного факультету Л. ВАСІНА і В. КУДРЯВЦЕВ готуються до занять.

НАБЛИЖАЄТЬСЯ зимова сесія. Завчасно готуються до неї кращі наші студенти: проглядаються конспекти, повторюється пройдений матеріал. Все це не заважає їм оволодівати і поточним учебним матеріалом.

«ЗА НАУКОВІ КАДРИ»
СТОР. 3. 11 ГРУДНЯ 1963 р.

Наша новорічна анкета

Звершується 1963 рік. Він був насичений важливими здійсненнями, цікавими подіями, вплинув на життя кожної радянської людини.

Редакція газети «ЗА НАУКОВІ КАДРИ» звертається до Вас — своїх читачів — з новорічною анкетою.

1. Чим був знаменний для Вас 1963 рік?
2. Яку подію минулого року Ви вважаєте найважливішою в світі? В нашій країні? В особистому житті?

3. Ваші плани на Новий 1964 рік? В навчанні? Науково-дослідні? Особисті?

4. Ваші новорічні побажання колективів, в якому Ви вчитеся, працюєте? Розгорнені відповіді на ці запитання редакція чекає в найближчі дні. Наша адреса: м. ОДЕСА, вул. ШЕПКИНА, 12, РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТИ «ЗА НАУКОВІ КАДРИ».

ВІДВІДАЛИ МУЗЕЙ

СТУДЕНТИ-історики відвідали музей Західного образотворчого мистецтва. Вони познайомились з полотнами видатних художників Заходу.

МИ ЙДЕМО В РЕЙД...

Давай, товаришу, заглянемо в гуртожиток — твій рідний дім. В його стінах ти проводиш більшу частину свого часу. Але чи затишно ти живеш?

Чи прибрано в твоїй кімнаті? Приймай гостей, студент! Ми йдемо в рейд по гуртожитках...

Будинок по вулиці Пастера

У вестибюлі гуртожитку, в будинку по вулиці Пастера, багато людей. Сиде метушливий людський потік. Ми піднімаємось на 2-й поверх і зупиняємось перед дверима з табличкою «11».

Стукаємо. Вхідимо. Дізнаємось, що тут живуть дівчата з філологічного факультету. Староста кімнати — Ася Барбашова... Ми здивовані. Але, зрозуміло, не тому, що тут живуть дівчата, а тому, що тут безладдя, яке зразу ж впадає у вічі: підлога брудна, повно сміття. Очевидно Таня Волошина, яка сьогодні чергувала, забула про свої обов'язки. Ліжка не заслані, покривала зім'яті, електрична лампочка та багато інших предметів покриті порошком.

В кімнаті № 93, де старостою С. Лейко, живуть дівчата з механіко-математичного факультету. Загальна картина така ж, як і у філологів, тільки її доповнюють «гірлянди» тільки-но випраної білизни.

— У нас в гуртожитку є спеціальне приміщення для сушіння білизни, — пояснює нам заступник голови студради Валя Стайкова, — але, як бачите, дівчата не вважають за потрібне користуватися ним.

Таке ж безладдя було і в кімнатах № 83, 123, де живуть також дівчата з механіко-математичного факультету.

Цим дівчатам є в кого повчитись, як створити затишок, нехай тільки зайдуть в кімнату № 74, де старостою студентка механіко-

математичного факультету В. Стайкова, або до фізиків з 81 кімнати, або до хіміків в 103 кімнату. Хіба не приємно, коли в кімнаті чисто, немає порошку, акуратно складені книжки, ліжка ідеально заправлені? І вчитися в такій обстановці приємно.

Після відвідування деяких кімнат ми зустрілися з головою студради гуртожитку О. Омельченко і попрахали її розповісти про роботу.

Вона розповіла про добру ро-

боту членів студради В. Стайкової, І. Передерія, В. Чупрій та інших. Але не всі сумлінно відносяться до своїх обов'язків. Наприклад, незадовільно працюють З. Косміна, яка відповідає за санітарний стан душової і пралень.

...Ми покидаємо цей будинок і йдемо по іншій адресі.

Адреса: Островидова, 64

У другому гуртожитку нам запропонували зайти в кімнату № 2, де живуть студенти механіко-математичного факультету Степанков, Петров, Лисов, Смолянінов, Новиков, Максимов і Пахарков.

В цій кімнаті панувало страшне безладдя. В тютюновому димі ледве можна було розгледіти обличчя присутніх. Навіть яскраве світло електричної лампочки здавалося тьмяним. Підлога брудна, супи сміття були єдиною «прикрасою» кімнати. Двері шафи були відкриті і ми побачили на полицях білизну перемішану з книжками. Мешканці кімнати в одязі лежали на ліжках.

Ми дізнаємось від заступника голови студради, студента III курсу історичного факультету В. Гриника, що мешканці цієї кімнати два рази викликалися на засідання студради, де обговорювався незадовільний санітарний стан їх кімнати. Але це не подіяло.

На наш погляд, деканат механіко-математичного факультету повинен допомогти студраді гуртожитку заклакати цих товаришів в порядку. Можливо, слід подумати чи допустиме далі перебування їх в гуртожитку. Адже вони не дотримуються елементарних правил соціалістичного співжиття.

Стан кімнати № 32, де також живуть студенти механіко-математичного факультету, не кращий. Знайомимось з мешканцями: О. Колоколов, В. Авраменко, А. Кабак, Н. Горбатий, В. Гриник, В. Толгий, В. Холомендик. Правда, треба відзначити те, що мешканці цієї кімнати «чудові раціоналізатори». Все сміття вони змінюють з шафу. Не правда ж, «оригінально» (!)?

Поруч, в кімнаті № 31 живуть теж студенти механіко-математичного факультету. Це — одна з кращих кімнат гуртожитку. Тут затишно, чисто, красиво. Живуть комсорг факультету В. Макогон і заступник голови профбюро цього ж факультету В. Парнюк. І мимоволі постає питання: чи знають ці товариші про те, що робиться за стіною їх кімнати?

Неприємне враження залишає і від кімнати № 20, де живуть імікі Ю. Медведєв, А. Захар'яш, З. Конюшенко, І. Смирнов, О. Руденко.

А це ж майбутні вихователі, носії культури. Але яку культуру вони будуть прищеплювати своїм вихованцям, коли вони самі не дотримуються елементарних правил співжиття?

Перед тим, як покинути гуртожиток, ми розмовляємо, з головою студради В. Зубрієм. Він говорить про те, що у студради є

претензії на адресу господарської частини університету. По-перше, ремонт гуртожитку затягнувся. До цього часу червоний куток закритий, бо ремонт ще не закінчений.

По-друге, деканати, партійні і комсомольські організації факультетів, а особливо механіко-математичного, мало цікавляться побутом студентів.

Покидаємо гуртожиток № 2 і йдемо далі.

На Комсомольській вулиці

Цей гуртожиток залишає добре враження. Майже у всіх кімнатах, чистота, порядок, затишок. Але і тут не все гаразд. Кімната № 6. Тут живуть географи. Коли ми зашли, в кімнаті був Б. Криворучко. Зустрів він нас не дуже ласкаво, навіть грубо. Самовдоволено і різко відповідає на поставлені запитання, бруду не помічає, гвердить, що в кімнаті чисто. Комсомольське бюро географічного факультету не повинно залишити поза увагою цей випадок.

Побували ми і в інших кімнатах, про які можна тільки сказати хорше. Це—44-та, де живуть географи, 36-та, де живуть біологи та інші.

Перед тим, як залишити гуртожиток, ми розпитуємо заступника голови студради гуртожитку № 3 Нелю Кулібабу. Вона розповідає нам про добру роботу члена студради З. Біляєвої, яка відповідає за червоний куток. Добре працюють й інші члени студради.

— Зимою в гуртожитку буває холодно, — говорить Неля, — бо котельня не може забезпечити нормальне опалення. В той же час через котельню проходить центральне опалення. Хіба не можна підключити опалення гуртожитку до центрального?

Ми хочемо, щоб на це питання Нелі відповів проєктор університету по господарській частині т. Абрамов.

...Викриті недоліки. З ними миритись не можна, вони повинні бути усунуті в найближчий час.

Учасники рейду Комсомольського прожектора, комсомольського відділу газети «За наукові кадри» і комітету комсомолу університету — В. АНТОНОВ, В. ДЕДОВ, Н. НЕЧАЙ, В. ЗУБКО, Є. ОСТЮЧЕНКО, О. СЕМЕРІН.

Малюнки студента III курсу географічного факультету В. КОЛЕСНИКА.

Редактор Є. ГОГУНСЬКИЙ.

МАЙЖЕ ЗА ЧИЧИКОВИМ

БАГАТО способів розбагатіти, нагромадити капітал перепробував Чичиков; тільки, здається, справа йде на лад, глянь — і зірвалось. І знову аферу задумував гоголівський набувач. І ось зовсім випадково в нього «з'явилась надихаюча думка, яка коли-небудь приходила на думку людини: «Ех, як Аким-простота, — сказав він сам собі, — шукаю рукавиць, а обидві за поясом». Ця думка була — скупити «мертві душі», закласти в опікунську раду і одержати зразу 200 тисяч капіталу.

Герой нашого фейлетону не був, звичайно, капіталодобувачем такого великого масштабу. Інакше, мова йде про таку незначну суму, через яку виникла вся історія, що навіть гімназиста Чичикова важко було б локусити цією сумою на неарний вчинок. І справа зовсім те в сумі, а в самому вчизкові.

Отож, Станіслав Степанович Гуцул, потрапивши одного разу в полосу безгіршія, задумався, як вийти з цього становища. Існі шляхи були зразу ж відкинуті, бо вимагали великої затрати сил і часу. І тут наш герой, як раніше його далекого попередника, окрикнула натхненна думка, яка, однак (визнаємо це зразу), інколи забрадає і садові голови одиничних членів нашого суспільства.

Фейлетон

«Ех, я, Аким-простота! — стукнув себе по лобі Гуцул. — Найдю я якого-небудь лоботряса-абітурієнта і за пристойну винагороду складу замість нього вступні іспити». Вирішив, і приступив до здійснення задуманого. А щоб все було шито-крито, наш герой вибрав місце дії місто Вінницю (все-таки далеко від Одеси). Абітурієнт (М. Шевченко) знайшовся швидко. Він направив в Ананьїв, резиденцію Гуцула, свого повноважного представника з конспіративною кличкою «Гриша». Сторони, що домовлялись, не довго торгувались за величиму винагороду. Войовничного Гуцула не бентежило і те, що екзамени в медичинський інститут не відповідають повністю тим, які він складав два роки тому при вступі на мехмат, ні те, що він зовсім не був схожий на абітурієнта-роботодавця. Коротко кажучи: Гуцул одержав гроші на проїзд, плюс ще 8 карбованців і відправився у Вінницю.

На вокзалі його зустрів схвильований абітурієнт. А по дорозі він зізнався:

— Я вже боявся, що ти передумав і не прийдеш.

— Спокій, спокій і ще раз спокій, — твердо промовив Гуцул і відчув, що впевненість і успіхові покидає його, і проймає дрож.

Він взяв у Шевченка екзаменаційний листок, пройшов в аудиторію і сів. «Викриють, чи не викриють? Виженуть чи не виженуть?» — настирливо і нестерпно свердламо голову питання. Гуцул сидів як заєць боячись повернути голову, поворухнутися рукою...

Читає, видно, пам'ятає, як Гоголя: «Як раптом, в прихожій — в роді деякого брязкоту чобіт із шпорами, і жандарм в повному озброєнні... «Наказано в цю ж мить з'являтися до генерал-губернатора! Чичиков так і зомлів».

Наш юний герой також зомлів, коли на його плече несподівано лягла рука екзаменатора. Кінець! Кінець афері.

Через декілька днів наш герой, морально спустошений знову сидів, але в другій аудиторії, опустивши очі, боячись повернути голову, поворухнутися рукою... Перед ним були не екзаменатори — його товариші. І знову настирливо свердламо голову питання: «Виженуть чи не виженуть?»

Оце і все.

Михайло ШИП.